

Socialutskottets betänkande

1981/82: 20

om beivrandet av arbetsmiljöbrott

Motionsyrkanden

I motion 1980/81:1475 av Lars Werner m. fl. (vpk) hemställs, såvitt här är i fråga (yrkande 2), att riksdagen hos regeringen begär att en utredning tillsätts för att klargöra omfattningen av uteblivna åtal vid allvarliga arbetsolycksfall under 1970-talet samt vilka åtgärder som behövs för att lagen skall tillämpas och ansvar utkrävas.

I motion 1980/81:1877 av Göran Karlsson m. fl. (s) hemställs, såvitt här är i fråga (yrkandena 2 och 3), att riksdagen

2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en redovisning från regeringen av vilka åtgärder som vidtagits inom polis- och åklagarmyndigheterna för att utreda och beivra arbetsmiljöbrott och vilka resultat dessa åtgärder har åstadkommit i rättstillämpningen,

3. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett förslag från regeringen om ett sanktionssystem mot juridiska personer vid arbetsmiljöbrott.

I motiveringen till *yrkande 2 i motion 1980/81: 1475* anger motionärerna att trots de höga olycksfallsiffrorna – enligt arbetsskadestatistiken 120 000 per år men enligt motionärerna mycket högre – förekommer ingen större aktivitet för att bekämpa orsakerna. I motionen sägs vidare att flera undersökningar har visat på åklagarmyndigheternas nonchalans vid arbetsolycksfall. Polisutredningar läggs snabbt ned, och åtal mot arbetsgivaren väcks utomordentligt sällan trots att arbetsgivaren har ansvaret för säkerheten. Enligt motionärerna har problemet rönt viss uppmärksamhet under senare tiden men krafttag behövs för att öka trycket på arbetsgivaren.

I motiveringen till *yrkande 2 i motion 1980/81:1877* uttalar motionärerna att betydande osäkerhet fortfarande synes prägla synen på tillämpningen av arbetsmiljölagens ansvarsbestämmelser. Från arbetstagarhåll har kritik framförts mot hittillsvarande rättstillämpning som den kommit till uttryck i arbetarskyddsmyndigheternas, polisens, åklagarmyndigheternas och domstolarnas hantering av frågor rörande utredning, åtal och påföljd. Motionärerna anser att tillämpningen av arbetsmiljölagens ansvarsbestämmelser är av väsentlig betydelse för lagstiftningens genomslagskraft i form av effektiva insatser för bättre arbetsmiljö. Nuvarande oklarheter i fråga om rättstillämpningen bör därför omgående undanröjas.

I motiveringen till *yrkande 3 i motion 1980/81:1877* hänvisar motionärerna till vad de anført i sin motion 1979/80:1120 om åtgärder mot ekonomisk brottslighet. I denna anfördes att det kan behövas straffskärpning vid brott

mot bl. a. arbetarskyddslagstiftningen. Exempelvis bör vid brott av denna art företaget som sådant kunna åläggas ekonomiska sanktioner i form av företagsböter, beräknade med hänsyn tagen bl. a. till den vinst företaget berett sig genom det brottsliga förfarandet.

Arbetsmiljölagen m. m.

Arbetsmiljölagen (1977:1160), som trädde i kraft den 1 juli 1978, är den centrala författningen när det gäller arbetsmiljön. Den är en s. k. ramlag och bygger på att arbetarskyddsstyrelsen utfärdar närmare föreskrifter som kompletterar lagens allmänt hållna regler.

Tillsynsmyndigheter är arbetarskyddsstyrelsen och, under styrelsens överinseende och ledning, yrkesinspektionen. Det åligger kommun att utse kommunala tillsynsmän med erforderlig kompetens att biträda yrkesinspektionen.

Om yrkesinspektionen vid sin tillsynsverksamhet eller på annat sätt får reda på att en arbetsgivare bryter mot lagen eller föreskrifter som arbetarskyddsstyrelsen utfärdat med stöd av lagen, skall inspektionen se till att bristerna rättas till. I allmänhet får arbetsgivaren en skriftlig uppmaning att göra detta inom viss tid. Om han inte gör detta, kan yrkesinspektionen utfärda ett föreläggande eller ett förbud. Yrkesinspektionen kan samtidigt bestämma ett vite. Rättar sig inte arbetsgivaren efter föreläggandet eller förbudet kan vitet dömas ut av domstol. Någon övre gräns för vitesbelopp har inte föreskrivits. Arbetarskyddsstyrelsen har samma befogenheter som yrkesinspektionen att ingripa med tvångsmedel. I lagen finns bestämmelser med direkt straffpåföljd i en rad fall.

Arbetarskyddsstyrelsen kan utfärda föreskrifter med direkt straffsanktion om t. ex. tillstånd för att en anläggning, en arbetsprocess eller en arbetsmetod skall få användas, godkännande för att en teknisk anordning eller en kemisk produkt skall få användas. Ytterligare exempel på sådana föreskrifter är särskilda villkor för användning av tekniska anordningar eller kemiska produkter liksom förbud mot användning av arbetsprocesser, arbetsmetoder, tekniska anordningar eller kemiska produkter, läkarundersökningar av de anställda, märkning av tekniska anordningar eller kemiska produkter samt skyldighet att göra anmälan och att föra förteckningar i vissa fall. Enligt 19 § arbetsmiljöförordningen skall av styrelsens författningar klart framgå i vad mån föreskrifterna är direkt straffsanktionerade.

Ansvaret för brott mot arbetsmiljön kan också förekomma enligt brottsbalken. Har arbetsgivaren åsidosatt föreskrifter eller inte anskaffat erforderliga säkerhetsanordningar eller på annat sätt förfarit oaktsamt och därigenom vållat arbetstagarens död eller åsamkat kroppsskada eller sjukdom som inte är ringa, kan straff bli aktuellt enligt 3 kap. 7 och 8 §§ brottsbalken. Utsätter någon av grov oaktsamhet annan för livsfara eller fara för svår kroppsskada

eller allvarlig sjukdom kan han enligt 3 kap. 9 § brottsbalken dömas för framkallande av fara för annan.

Kravet på angivelse från målsägaren vid brotten vållande till kroppsskada eller sjukdom – för fall då skadan eller sjukdomen åsamkats målsäganden i verksamhet som arbetstagare – har genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 1980 slopats. Syftet med ändringen var att öka möjligheterna för de rättsvårdande myndigheterna att ingripa mot arbetsmiljöbrott.

En utförlig redogörelse för arbetsmiljölagens sanktionssystem finns intagen i utskottets betänkande SoU 1979/80:5 (s. 2–7).

Vidtagna åtgärder hos berörda myndigheter, utredningar m. m.

Förutom vad som under avsnittet Tidigare riksdagsbehandling nämns om rikspolisstyrelsens och riksåklagarens insatser finns skäl nämna följande.

Riksåklagaren har under år 1980 låtit sammanställa en promemoria om arbetsmiljöbrott. Arbetsmiljöfrågor har också aktualiserats av riksåklagaren i två cirkulär, I:95 (RAFS 1979:1) och C 80. Av det förstnämnda cirkuläret följer att åklagaren som regel skall leda förundersökningar angående brott mot arbetsmiljölagstiftningen i vid mening. I det andra cirkuläret framhålls bl. a. att utvecklingen i samhället ger anledning att i den brottsbekämpande verksamheten i högre grad än tidigare rikta uppmärksamheten på andra områden än de traditionella. Som exempel nämns bl. a. den lagstiftning som rör arbetslivet.

Inom *arbetarskyddsstyrelsen* pågår arbete som avser att öka den formella stringensen i föreskrifterna för att därmed få en säkrare bedömning av när överträdelser skett av dem.

Inom *arbetarskyddsstyrelsen* följer man fortlöpande alla domar som avkunnas i arbetsmiljömål.

Vid det 29:e nordiska jurismötet i Stockholm i augusti 1981 behandlade en sektion ämnet Arbetsmiljön – ansvarsplacering och sanktioner.

Fängelsestraffkommittén (Ju 1979:04) har i uppgift att göra en mer allmän översyn av straffsatserna för olika brott (direktiv: se Kommittéberättelse 1980 del II s. 34). I direktiven till kommittén framhålls bl. a. att insatserna i kampen mot den organiserade och den ekonomiska brottsligheten kan behöva stödjas av ändringar i de straffvärden som kommer till uttryck i brottsbalken och andra författningar. Kommittén bedömer enligt vad utskottet inhämtat att utredningen i denna del kan påbörjas inom de närmaste månaderna och kan beräknas bli slutförd om ca två år.

Regeringen har den 29 oktober i år beslutat tillkalla en kommitté (dir. 1981:63) som skall utreda frågan om en eventuell utvidgning av reglerna om näringsförbud. I direktiven anför justitieministern bl. a. följande.

För min del vill jag först hänvisa till att det råder stor enighet om att det är angeläget att vi kommer till rätta med den ekonomiska brottsligheten. Den

kriminalitet som det här gäller är i flera avseenden av komplicerad natur, och det torde stå klart att man vid brottsbekämpningen i viss utsträckning måste lita till nya eller okonventionella metoder. Utvidgade regler om näringsförbud tillhör därvid uppenbarligen de utvägar som förtjänar att övervägas på allvar. Frågan om sådana regler har tidigare aktualiserats i synnerhet från konsumentskyddssynpunkter, och överträdelser av den konsumenträttsliga lagstiftningen ingår ju till viss del i vad man brukar hänföra under begreppet ekonomisk kriminalitet. Klart är emellertid att man bör vidga diskussionen till att gälla sådan kriminalitet i andra former, t. ex. systematiskt överträdande av skatte- och uppbördslagstiftningen eller av den lagstiftning som gäller om arbetarskydd, valuta, miljövård eller illojal konkurrens. I själva verket torde det vara för dessa senare fall som en diskussion av frågan om näringsförbud ter sig mest motiverad.

Vidare anføres i direktiven bl. a. följande.

Om kommittén skulle finna en utvidgning av näringsförbudsinstitutet motiverad, uppkommer till en början frågan, om förbud av detta slag i så fall bör kunna användas bara i vissa utpekade branscher eller om institutet bör få en generell räckvidd. Denna fråga har i sin tur ett visst samband med vilka förutsättningar som bör gälla för att förbud skall kunna meddelas. Det kan sålunda hävdas att den förra lösningen är den mest naturliga om näringsförbud skall ta sikte på mera specifika problem från bl. a. konsumentskyddssynpunkter som kan göra sig särskilt gällande i vissa branscher medan en generell ordning ligger närmare till hands om förbud skall kunna grundas på upprepat åsidosättande av regler som tillgodoser en rad olika artskilda skyddsintressen, såsom exempelvis skatteuppbörd, arbetarskydd eller miljöskydd. Kommittén bör belysa de olika alternativ som här är tänkbara.

Förslag till regler som innebär att näringsidkare och andra i större utsträckning än f. n. skall kunna åläggas ekonomiska sanktioner vid brott i näringsverksamhet kommer att framläggas i en proposition vid årsskiftet.

I betänkandet (SOU 1981:5) Ny arbetstidslag har föreslagits att en övertidsavgift införs. En proposition grundad på betänkandet kommer att framläggas under våren 1982.

Statistikföringen

Arbetskadestatistiken

Den 1 januari 1979 infördes ett nytt informationssystem om arbetsskador. Syftet med detta var att skapa underlag för arbetarskyddets förebyggande arbete. Huvudman för arbetsskadestatistiken är arbetarskyddsstyrelsen. Arbetsgivaren har ansvar för att alla arbetsskador anmäls till försäkringskassa. Efter behandling hos försäkringskassan skickas en kopia av anmälan till yrkesinspektionen där anmälningarna räknas, granskas och kompletteras. Statistiken gäller arbetsolycksfall och arbetssjukdomar, som uppkommit till följd av skadlig inverkan av arbetet. Även olycksfall vid färd till eller från arbetet ingår. Normalt omfattar statistiken endast arbetsolyckor som lett till sjukskrivning. Undantag görs för skador som lett till lyte eller men, t. ex.

bullerskador, som ingår i statistiken även om de inte lett till sjukskrivning. För år 1979 uppgår enligt den preliminära statistiken antalet yrkesskador till drygt 147 000. Av dessa var 218 dödsfall. Det sammanlagda antalet yrkesskador är högre än föregående år, vilket främst beror på att yrkessjukdomsbegreppet förändrats.

Statistik på brottsområdet

Varken statistiken över polisanmälda brott eller över lagföring innehåller någon specialredovisning av arbetsmiljöbrott. Önskemål om sådan statistik har bl. a. framförts till statistiska centralbyrån (SCB). Med anledning härav och på uppdrag av brottsförebyggande rådet (BRÅ) har SCB undersökt samtliga brott som anmäldes till polisen under år 1978 och som då klassificerades som vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom. Syftet med undersökningen var att få reda på dels hur stor andel av de polisanmälda brotten av angivet slag som går att hänföra till s. k. arbetsmiljöbrott, dels hur stor andel av dessa brott som klarats upp samma år de anmälts, dels hur stor andel av brotten som leder till åtal, dels ock i vilken omfattning det i den löpande statistiken skulle vara möjligt att redovisa s. k. arbetsmiljöbrott, genom ändringar i anvisningarna för kodning av brott. Under rubriken Slutsatser och rekommendationer anfördes följande.

De erfarenheter som arbetet med denna undersökning gett sammantaget med redovisade resultat tyder på att det skulle vara möjligt att dela upp vållandebrotten i arbetsplatsolyckor och övriga, dvs. ge varje sådan grupp en särskild kod. Förutsättningen för detta är dock att man definierar arbetsplats på ett entydigt sätt. Det är dock tveksamt om man på detta sätt når vad man åsyftar, dvs. arbetsmiljöbrotten.

När polisen börjar tillämpa nya rutiner för registrering av anmälda brott, anmälningsrutin 80, ges sannolikt bättre möjligheter att erhålla en mer detaljerad redovisning av brottsart. Det bör därför nog övervägas om man inte skall vänta till dess med att särredovisa arbetsmiljöbrotten.

BRÅ:s analys- och prognosgrupp beslutade i mars 1981 att någon specialkod för arbetsmiljöbrott bland vållandebrotten inte skulle tillämpas för polisens statistikrapportering. Man ansåg också att en uppföljning av läget syntes böra ske om några år och att man, om en sådan uppföljning gjordes, återigen borde pröva förutsättningarna för en vidare syn på arbetsmiljöbrotten.

Tidigare riksdagsbehandling

Utredning rörande tillämpningen av ansvarsbestämmelserna i arbetsmiljölagen

Yrkanden som är likartade med yrkande 2 i motion 1980/81:1475 och yrkande 2 i motion 1980/81:1877 har behandlats i utskottets betänkanden

SoU 1979/80:5 och SoU 1979/80:34 och avstyrkts. Betänkandena har godkänts av riksdagen.

Utskottet uttalade i betänkande SoU 1979/80:5 bl. a. följande.

Utskottet anser att det är angeläget att arbetsmiljölagstiftningen ger möjlighet till sanktioner mot arbetsgivare som i olika avseenden åsidosätter sina förpliktelser. Sanktionssystemet skall ha en förebyggande och framtidsyttande effekt och utgöra grund för snabba och verksamma myndighetsåtgärder mot dåliga arbetsmiljöer. Genom tillkomsten av arbetsmiljölagen har ett ändamålsenligt sanktionssystem erhållits. Utskottet anser att det också är angeläget att tillsynsorganen och rättsvårdande myndigheter konsekvent tillämpar sanktionsbestämmelserna mot arbetsgivare som åsidosätter sina förpliktelser. Tillsynsfunktionen vilar på både arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen. Den omedelbara tillsynen på arbetsställena utövas av yrkesinspektionen som har skyldighet att vaka över att gällande föreskrifter iakttas. Yrkesinspektionen har byggts ut kraftigt under senare år. Dess arbetsformer har utretts i syfte att skapa en effektivare tillsyn. Genom det nya informationssystemet om arbetsskador har yrkesinspektionen fått ett viktigt hjälpmedel i verksamheten. Under de senaste åren har också åklagare och polis fått ökad information och utbildning på arbetsmiljölagstiftningens område.

I betänkande SoU 1979/80:34 hänvisade utskottet bl. a. till vad som anförts ovan och konstaterade därutöver en ökad aktivitet inom rättsväsendet i syfte att arbetsmiljöbrotten skulle utredas och beivras. Utskottet redovisade att rikspolisstyrelsen under år 1979 gett ut en handledning för utredning av arbetsmiljöbrott, att utbildning för utredare hos polisen genomförts, att riksåklagaren gett ut en rättsfallssamling och planerade utbildning för åklagare under varen 1980. Slutligen uttalade utskottet att resultatet av dessa olika aktiviteter borde avvägkas innan man tog ställning till frågan om en övergripande utvärdering av ansvarsreglerna.

Utskottet har även i yttrande till justitieutskottet under hösten 1980 (SoU 1980/81:1 y) behandlat frågan om utredning rörande tillämpningen av ansvarsbestämmelserna i arbetsmiljölagen (utskottsytttrandet redovisas i nästa avsnitt).

Ändring av sanktionssystemet

Socialutskottet har under hösten 1980 till justitieutskottet yttrat sig över ett motionsyrkande innebärande att riksdagen hos regeringen borde begära förslag till straffskärpningar för brott mot arbetsmiljölagstiftningen. I det sammanhanget berörde utskottet även frågan om lagstiftning om företagsböter.

Socialutskottet hänvisade till vad som anförts i betänkande 1979/80:34 (innehållet i detta betänkande har redovisats ovan) angående utredning om tillämpningen av arbetsmiljölagens ansvarsregler. Därutöver uttalade utskottet att man förutsatte att fängelsestraffkommittén vid sina överväganden prövade straffvärdet för arbetsmiljöbrotten.

Utskottet förklarade att man fäst avseende vid att man inom regeringskansliet övervägde frågan om hur ett ändamalsenligt sanktionssystem för juridiska personer borde vara utformat. Utskottet ville för sin del starkt understryka angelägenheten av att frågan bragtes till en snar lösning.

Utskottet anförde slutligen att vad som framkommit under remissbehandlingen inte hade gett socialutskottet anledning att ompröva sitt ställningstagande till frågan om riksdagen nu borde begära en utvärdering av ansvarsreglerna beträffande arbetsmiljöbrott och att detta samtidigt innebar att utskottet inte fann det motiverat att riksdagen tog ställning till frågan om straffskärpning för sådana brott i detta sammanhang.

Justitieutskottet avstyrkte bifall till motionen i den del som gällde straffskärpningar (JuU 1980/81:21) bl. a. med hänvisning till socialutskottets yttrande. Mot beslutet reserverade sig de socialdemokratiska ledamöterna till förmån för det behandlade motionsyrkandet. Riksdagen beslutade i enlighet med justitieutskottets förslag.

Beträffande frågan om ekonomiska sanktioner för juridiska personer vid arbetsmiljöbrott anförde justitieutskottet bl. a. följande.

Böter är ett av de allmänna straffen i brottsbalkens påföljdssystem. Böter kan inte ådömas juridiska personer. En annan ekonomisk påföljd som förekommer i lagstiftningen är vite. Detta skiljer sig från böter bl. a. på så sätt att ett föreläggande om vite kan riktas såväl mot en juridisk person, t. ex. ett aktiebolag, som mot en enskild fysisk person. Som ytterligare en ekonomisk sanktion kan nämnas den offentlighetsrättsliga sanktionsavgiften. Exempel härpå är felparkeringsavgift, skattetillägg, avgifter vid olovligt byggande och överlastavgift. Skyldighet att betala avgift kan åläggas såväl fysisk som juridisk person.

Hiärefter redovisades att regeringen i ett framlagt förslag om ändringar i miljöskyddslagen föreslagit att miljöskyddslagens påföljdssystem förstärks med en avgiftspåföljd, miljöskyddsavgift. Utskottet nämnde också att i betänkandet (SOU 1981:5) Ny arbetstidslag föreslagits att en övertidsavgift införs.

Justitieutskottet fortsatte.

Förslag till ekonomiska sanktioner vid brott i näringsverksamhet föreslås i en inom justitiedepartementet utarbetad departementspromemoria (Ds Ju 1981:3). Promemorian utgör en överarbetning av tidigare förslag om företagsböter. I promemorian föreslås en ny bestämmelse i brottsbalkens regler om förverkande. Bestämmelsen går ut på att förverkande skall kunna ske av värdet av otillbörlig förtjänst eller besparing hos näringsidkare som uppkommit i anledning av brott begånget i utövningen av näringsverksamhet. Dessutom föreslås principer för hur sanktionsavgifter skall användas i lagstiftningen. Efter remissbehandling kan en proposition i ämnet väntas bli förelagd riksdagen senare i år.

Som framgår av det anförda föreligger f. n., på olika stadier i lagstiftningsarbetet, förslag till regler som innebär att näringsidkare och andra i större utsträckning än f. n. skall kunna åläggas ekonomiska sanktioner vid brott i näringsverksamhet. Enligt utskottets mening tilldrar sig i detta sammanhang

de föreslagna nya reglerna i brottsbalken särskilt intresse, och utskottet räknar med att förslag till sådana regler kommer att föreläggas riksdagen inom kort. I det läge som lagstiftningsärendet f. n. befinner sig i anser utskottet att det inte finns skäl till någon åtgärd från riksdagens sida till följd av motionerna.

Utskottet avstyrkte motionen i denna del.

De socialdemokratiska ledamöterna reserverade sig mot utskottets motivering. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Utskottet

Ansvarsreglerna i arbetsmiljölagen bygger i huvudsak på principen att straffhot i allmänhet inte inträder förrän tillsynsmyndigheten meddelat föreskrifter eller föreläggande om skyddsåtgärder eller förbud mot viss verksamhet och påbudet inte efterkommits. I vissa fall är överträdelser av lagens bestämmelser eller med stöd av lagen utfärdade föreskrifter direkt straffbelagda. Den som åsidosatt föreskrifter eller inte anskaffat erforderliga säkerhetsanordningar eller på annat sätt förfarit oaktsamt och därigenom vållat arbetstagarens död eller åsamkat denne kroppsskada eller sjukdom kan dömas till straff enligt 3 kap. 7 och 8 §§ brottsbalken.

I två motioner tas upp frågor som rör viss del av sanktionssystemet i arbetsmiljölagen. I motion 1980/81:1475 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas att en utredning tillsätts för att klargöra omfattningen av uteblivna åtal vid allvarliga arbetsolycksfall under 1970-talet samt vilka åtgärder som behövs för att lagen skall tillämpas och ansvar utkrävas (yrkande 2). I motion 1980/81: 1877 av Göran Karlsson m. fl. (s) vill motionärerna ha en redovisning från regeringen av vilka åtgärder som vidtagits inom polis- och åklagarmyndigheterna för att utreda och beivra arbetsmiljöbrott och vilka resultat dessa åtgärder har åstadkommit i rättstillämpningen (yrkande 2). I den sistnämnda motionen (yrkande 3) vill motionärerna också att regeringen skyndsamt skall lägga fram förslag om ett sanktionssystem mot juridiska personer vid arbetsmiljöbrott.

Vid det nordiska juristmötet tidigare i höst behandlade en sektion ämnet Arbetsmiljön – ansvarsplanering och sanktioner. I ett bakgrundsmaterial till sektionsdiskussionen anförde chefen för arbetarskyddsstyrelsen Gunnar Danielson – som var ordförande i arbetsmiljöutredningen – bl. a. följande.

I de handlingsmönster som arbetsmiljölagstiftningen drar upp spelar samhällsengripanden genom kriminalisering och straffåtgärder en relativt underordnad roll. Den särskilda samhälleliga tillsynsorganisationen som byggts upp syftar främst till att nå målet andra vägar. I den preventiva verksamheten satsas också stora och ökande resurser på en utbyggnad av en effektiv företagshälsovård. Forskning, utbildning och information i olika former spelar en framträdande roll. Offentlig provning och kontroll av

maskiner och andra tekniska anordningar ägnas stor uppmärksamhet. I den mån trots alla andra bemödanden samhälleliga tvångsätgärder blir nödvändiga användes i första hand förvaltningsrättsliga medel i form av föreläggande och förbud genom tillsynsmyndigheternas försorg.

Föreläggande och förbud från yrkesinspektionen bildar grundpelarna i sanktionssystemet och har i denna egenskap stora förtjänster.

Utskottet anser att den lämnade beskrivningen helt överensstämmer med det synsätt på sanktionssystemet enligt arbetsmiljölagstiftningen som präglat lagstiftningen och som varit vägledande för arbetet på arbetsmiljöområdet sedan den nya lagens ikraftträdande.

Det sagda hindrar inte att även ansvarsreglerna och deras tillämpning måste ägnas uppmärksamhet. Utskottet utgår därför från att regeringen i lämpligt sammanhang lämnar riksdagen en redovisning av det slag som föreslås i motion 1980/81:1877. Redovisningen bör innefatta en bedömning av i vad mån det är motiverat att ytterligare insatser görs för att polis- och åklagarmyndigheter skall bibringas kunskaper om arbetsmiljölagstiftningen och dess ansvarsregler. Då det gäller tillämpningen av ansvarsreglerna utgår utskottet från att regeringen överväger möjligheterna och lämpligheten av att särskild statistikföring rörande arbetsmiljöbrott införs.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motion 1980/81:1877 yrkande 2 kommer att bli tillgodosedd utan någon riksdagens åtgärd. Genom vad utskottet anförts kommer även syftet med yrkande 2 i motion 1980/81:1475 i huvudsak att bli tillgodosett. Utskottet avstyrker således motionsyrkandena.

Det i motion 1980/81:1877 (yrkande 3) framförda yrkandet om ett sanktionssystem mot juridiska personer vid arbetsmiljöbrott avstyrks med hänsyn till att den proposition angående ekonomiska sanktioner i näringslivet som justitieukskottet (JuU 1980/81:21) hänvisade till vid sin behandling av en likartad motion under våren 1981 inom kort kommer att föreläggas riksdagen. Någon riksdagens åtgärd är alltså inte erforderlig.

Utskottet hemställer

1. beträffande *utredning rörande tillämpningen av arbetsmiljölagens ansvarsregler m. m.*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1475 yrkande 2 och motion 1980/81:1877 yrkande 2,
2. beträffande *ett sanktionssystem mot juridiska personer vid arbetsmiljöbrott*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1877 yrkande 3.

Stockholm den 1 december 1981

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: Göran Karlsson (s), Gabriel Romanus (fp), Karl Leuchovius (m), Anna-Greta Skantz (s), John Johnsson (s), Erik Larsson (c), Blenda Littmarck (m), Kjell Nilsson (s), Karin Israelsson (c), Sven-Gösta Signell (s), Kersti Swartz (fp), Anita Bråkenhielm (m), Stig Alftin (s), Gunhild Bolander (c), Maria Lagergren (s) och Anita Persson (s).